

Imate li zdravstveni, emotivni, poslovni ili možda spiritualni problem i tražite "profesionalnu" pomoć, bilo od akademski obrazovanih ljudi kao što su liječnici i psiholozi ili od nekoga tko pripada mnoštvu najrazličitijih tipova iscjelitelja, do današnjih dana obično niste bili u mogućnosti dobiti cjelovitu intervenciju. Liječnici prečesto djeluju prema pretpostavci po kojoj pacijent ima ili previše organa ili premalo lijekova u sebi i njihovi će tretmani uglavnom odražavati takvo uvjerenje. Osim onih oblika kirurških intervencija kojima je moguće spasiti živote te nekih oblika fizikalne terapije koji su očigledno djelotvorni, suvremena medicina rijetko pruža pacijentu djelotvornu terapiju, a kamoli cjelovitu terapiju. No, ništa manji problem nije ni s takozvanim "alternativcima". Neki će od njih uzrocima svakog tjelesnog ili emotivnog problema smatrati patogeno zračenje, nezdravu ili neuravnoteženu ishranu, loš raspored prostorija ili namještaja u stanu, nedovoljno kretanje i tjelesno vježbanje, nepravilnu cirkulaciju energije u auri, neadekvatno oblačenje ili dislocirane kralješke i zglobove. Činjenica jest da mnogi ljudski problemi imaju uzroke i u navedenim poremećajima, ali svaka inteligentna osoba neće moći prihvatiti ideju prema kojoj isključivo konzumiranje piletine odlučujuće utječe na njen osobni razvoj, a kauč pored televizora jedini je uzrok njenog materijalnog neuspjeha.

Slijedeću grupu terapeuta čine psiholozi i psihijatri. Kad se sve zbroji i oduzme, zajednički nazivnik uzrocima svih ljudskih problema, prema psiholozima, bili bi međuljudski odnosi. Utjecaj roditelja, pogotovo u ranom djetinjstvu, presudno oblikuje ljudsko ponašanje u zrelijoj dobi. Odnose s partnerom, vlastitom djecom, prijateljima i poslovnim suradnicima psiholozi također smatraju izrazito značajnim čimbenicima duševnog zdravlja. No, suvremena psihologija ide i korak dalje. U okvirima dviju najnovijih psiholoških struja - humanističke i transpersonalne psihologije, koje se ne ustručavaju crpsti znanje i iz takvih izvora kao što su istočnjačke duhovne škole, kao što je tradicija europskog hermetizma ili razni egzotični šamanistički sustavi (od kojih je danas vjerojatno najutjecajniji onaj havajski, pod imenom "Huna"), pojavljuje se ideja da međuljudski odnosi značajno utječu i na fizičko zdravlje. Tako će neki suvremeni psiholozi, preuzimajući ovu ideju od havajskih šamana - kahuna, reći kako je naše tijelo ogledalo naših odnosa. I bit će u pravu, jer je očigledna činjenica da su odnosi sredstvo čovjekovog ostvarenja, ali i izvor velike patnje koja s vremenom može prouzročiti i tjelesne poremećaje. No, da li je naše tijelo samo ogledalo naših odnosa, naše ishrane i našeg neposrednog tjelesnog okružja?

Riječ "iscjeljivanje" doslovno bi značila "povratak u stanje cjelovitosti". Stoga neki iscjelitelji i psiholozi tvrde da je glavni uzrok ljudskih problema stanje unutarnje dezintegriranosti, rascjepkanosti duše na mnoštvo djelića, izgubljenih i odcijepljenih te utisnutih (projiciranih) u druge ljude. "Pronaći sebe", otkriti svoj istinski identitet, postići stanje unutarnje cjelovitosti i integracije put je koji vodi prema zdravlju, jer je necjelovitost glavni uzrok bolesti ili problema.

Koja je to svrha i koje su posljedice cjelovitosti, toliko bitne da vrše izrazito snažan pozitivan utjecaj na nečije zdravlje? Cjelovita osoba, naime, doživljava sebe kao kreativni centar. Ona je svjesna da je sama odgovorna za vlastiti život i da je sama izvor svih svojih iskustava. Stoga ona preuzima kormilo i nastoji kreirati vlastiti život prema osobnim kriterijima, potrebama i ciljevima. Duševno zdrava, cjelovita osoba svjesna je činjenice da je prirodno da ljudsko biće pred sobom ima jasne ciljeve i da radi na njihovom ostvarenju. Ona je svjesna sebe kao tjelesnog bića koje se ostvaruje kroz odnose, ali je isto tako svjesna sebe kao Duše ili Jastva koje postoji i neovisno o fizičkom tijelu. Cjelovita osoba zna da je ona i nešto više od tijela i svojeg ljudskog aspekta - ona je Duša, slobodno kozmičko biće koje se ostvaruje kroz ljudski oblik. Povezivanjem s Dušom osoba otkriva svrhu svojeg postojanja, svoju životnu misiju i nastoji raditi na njenom ostvarenju. Kreativno samoostvarenje snažna je potreba Duše i ukoliko je njena kreativnost blokirana, posljedice mogu biti mnogostruke, od emocionalnih problema do fizičke bolesti. Mnogi umjetnici tvrde da bi vjerojatno umrli ukoliko bi bili spriječeni kreativno djelovati. Stoga je oslobođena i ostvarena kreativnost jedan od osnovnih puteva prema zdravlju.

No, istovremeno, ukoliko malo bolje promotrimo većinu New Age sustava "osobnog razvoja" kojima je cilj čovjekova cjelovitost i uspješnost, vidjet ćemo da se kod njih često pretjeruje s isticanjem volje kao osnovnog sredstva životnog samoostvarenja. Samovolja, egoizam i novi ezoterijski elitizam tradicionalni su pratioci takvih sustava, kao i pomalo histerična fiksiranost na kontinuiranu "sreću" i "uspjeh" u svakom životnom aspektu. Ukoliko ih nema, newageri će se odmah dohvatiti nekih tipičnih novokomponiranih, pseudoznanstvenih modela pomoću kojih će nastojati otkriti uzroke svog problema. Na primjer, ukoliko takve osobe imaju problema s vidom, odmah će u tablici mentalno-emotivnih uzroka tjelesnih problema Louise L. Hay potražiti uzrok koji obično glasi - ako imaš problema s vidom, što je to što ne želiš vidjeti, ili, ako imaš pritisak u grlu - što je to što ne želiš reći, a ako imaš problema sa spolnim organima što je to što se ustručavaš, i tako dalje.

I konačno, neki će iscjelitelji, gurui, svećenici ili sveci reći da je ključ do rješenja bilo kojeg problema duhovna spoznaja. Prosvjetljenje liječi sve bolke i potrebno je sebe spoznati kao spiritualno biće, "otkriti Boga u sebi" i sve će ostalo doći samo od sebe. Treba se odlijepiti se od vezanosti za zemaljsko, ljudsko, pa čak i duševno - od patnje, karme i reinkarnacije spašava nas prosvjetljenje, spoznaja naše jednosti s Bogom ili Apsolutom. Praksa je pokazala da duhovna spoznaja jest izuzetno bitna, ona je svakako jedan od ključnih aspekata čovjekovog razvoja, ali je još uvijek sredstvo. Naime, praksa je također pokazala da duhovno prosvjetljene osobe nisu nužno i sretno te ostvarene osobe. Mnogi se prosvjetljeni Zen redovnici opijaju, obilaze javne kuće ili čak vrše samoubojstva. Mnogi kršćanski mistici usvajaju identitete mučenika i patnju pretvaraju u životni stil, dajući prednost smrti nad životom. Mnogi praktikanti suvremenih tehnika koje omogućuju duhovne doživljaje postaju dezorijentirane osobe koje nisu u stanju ostvariti niti najbazičnije osobne ciljeve. Mnogi gurui pokazuju znakove izrazito djetinjastog, razmaženog, razvratnog ili manipulativnog ponašanja. O religijskom fanatizmu nije potrebno niti govoriti. Što je onda bliže istini, da li duhovno iskustvo oslobađa ili sputava? I kako bi uopće mogla izgledati terapijska intervencija koja bi bila u stanju cjelovito tretirati osobu?

ČETIRI TEMELJNE RAZINE REALNOSTI

Gledano hipotetički, četiri su osnovne grupe uzroka ljudskih problema. Neki su ljudi nesretni zbog tjelesne bolesti, tjelesnih nedostataka, loše ishrane, nedovoljne tjelesne aktivnosti, lošeg tjelesnog okružja, poremećene cirkulacije chi-ja u energetskom tijelu ili jednostavno zbog nedostatka materijalnih sredstava (novca). Neki ljudi mogu biti nesretni zbog emotivnih problema koje proizvode loši odnosi s roditeljima, članovima šire obitelji, ljubavnim ili poslovnim partnerima. Neki ljudi imaju dovoljno novca, tjelesno su zdravi i imaju relativno skladne odnose, pa ipak nisu potpuno sretni - nedostaje im kreativan rad, kontakt s višim aspektima vlastitog bića preko kojeg je moguće povezati se s izvorima kreativne inspiracije. No, neki ljudi niti tada nisu sretni i veoma često ne znaju zašto. Oni će reći da je sve u redu - imaju relativno skladnu obitelj, dovoljno novca i kreativan posao, a ipak nešto nedostaje. To što nedostaje je duhovno iskustvo. Oni žude za duhovnom spoznajom i jedino ih ona može ponovo učiniti sretnima. Tako različite grupe uzroka ljudskih problema te različite vrste terapeuta ukazuju na postojanje nekolicine razina na kojima terapijska intervencija može biti izvršena. Stoga je opravdano govoriti o četiri vrste realnosti ili razine postojanja koje treba uvrstiti u terapijsku intervenciju ukoliko želimo da ona bude cjelovita.

Fizička realnost

Prva i najočiglednija razina ljudskog postojanja jest fizička razina. Čovjek je tjelesno biće koje živi u materijalnom svijetu. Njegovo tjelesno stanje značajno utječe na njegov život, bilo da je riječ o zdravlju ili tjelesnoj estetici, a također i kvaliteti te estetici čovjekovog neposrednog okoliša. Zdravlje i novac osnovne su potrebe čovjeka kao fizičkog bića, a odmah za njima slijede tjelesni užici. Terapijski sustavi koji omogućuju prevenciju ili suzbijanje bolesti na fizičkoj razini te njegu zdravom tijelu svakako značajno doprinose procesu iscjeljenja i održavanja zdravlja i trebali bi biti uključeni u takav proces. Međutim, djelovanje samo na fizičkoj razini neće uvijek biti učinkovito. Mnogi iscjelitelji koji nisu u stanju pomoći klijentu fatalistički tvrde da "tako mora biti" i da klijentu ionako nema pomoći. U jednom broju slučajeva to je vjerojatno točno - klijent je negdje duboko u sebi odlučio da se ne želi mijenjati i tada je teško zaustaviti patološke procese. No, isto je tako činjenica da djelovanje na samo jednoj razini neće moći odstraniti problem koji je višekomponentan i manifestira se na nekoliko razina odjednom. Tretiranje kroničnih ili smrtonosnih bolesti samo kao tjelesnih poremećaja gotovo nikada nije učinkovito. Čak i ukoliko je naizgled učinkovito, do recidiva dolazi u relativno kratkom periodu - od šest

mjeseci do dvije godine. Lijekovi, kirurške intervencije, radikalna promjena ishrane, bioenergetski tretmani, tjelovježba i svježi zrak neophodni su elementi procesa iscjeljenja. No, uglavnom nisu dovoljni.

Također, ostvarenost samo na fizičkoj razini obično nije dovoljna za sretan život. Ukoliko osoba nije izrazito primitivna ili jednodimenzionalna pa ne poznaje ili ne priznaje i druge razine postojanja, ona ne može biti u potpunosti sretna ukoliko je zadovoljila samo tjelesne, odnosno zemaljske potrebe. Svakako da mnoge od nas dobar stan ili malo viša plaća ne bi nimalo rastužila, ali arhaična ideja prema kojoj je jedino bitno biti fizički zbrinut u današnje doba više nije osnovno mjerilo ostvarenosti. Jedan od osnovnih razloga za to jest činjenica koju su odavno opjevali Beatlesi - "I don't care too much for money, 'cause money can't buy me LOVE!"

Realnost međuljudskih odnosa

Slijedeća razina ljudskog postojanja i ostvarenja bila bi razina ljubavi. Zdravlje i novac jesu bitne stvari, ali mnogi su ljudi u stanju gladovati i preživjeti ako je njihov život ispunjen ljubavlju. Živjeti od ljubavi jest moguće, ali bez ljubavi mnogi se ljudi jednostavno razbole i umru. Zanimljivo da je, (i opet) hipotetički gledano, ljubav u direktnoj vezi s tjelesnim imunitetom. Nedostatak ljubavi može voditi u bolest, ali jednako tako ljubav može iscijeliti osobu. Ljubav se konkretno manifestira kroz međuljudske odnose i to kao sposobnost davanja, prihvaćanja druge osobe onakvom kakva jest te kroz entuzijastičku podršku njenoj osobnosti, njenim ciljevima i djelima. Osobna ljubav temelji se na nadosobnoj ljubavi, a nadosobna, univerzalna ljubav uči se i ostvaruje prvenstveno kroz obiteljske odnose. Stoga sretna obitelj može biti jezgra zdravlja, izvor dobrobiti i temelj zdravome društvu. No, kakva je suvremena obitelj? Da li je ona izgrađena kao medij manifestacije nadosobne, bezuvjetne ljubavi ili je takva vrsta ljubavi zadnja stvar koju ćemo u suvremenoj obitelji pronaći?

Iako mnogi pokazatelji govore o raspadu obitelji, a postoje i određene društvene grupe koje su, između ostalog, usmjerene razbijanju obitelji, moje je zapažanje da obitelj nije umjetna tvorevina ili metafora i kao takva ne može izumrijeti. Svjedoci smo raspada patrijahalne obitelji, rigidne obiteljske strukture naslijeđene iz vremena u kojima je potreba za fiziološkim opstankom nametnula obitelji čvrstu hijerarhijsku strukturu. Takva se obitelj raspada, ali na scenu polako stupa nova obitelj koja bi mogla utjeloviti ideal bezuvjetne ljubavi. Upravo je transformacija obitelji i obiteljskih odnosa ta koja bi trebala biti osnovnim nosiocem globalne transformacije kroz koju naša planeta upravo prolazi. Zašto? Zato što se ljudsko biće ostvaruje prvenstveno kroz odnose. Tjelesno i duševno zdravlje uvelike ovisi o kvaliteti naših odnosa. O utjecaju odnosa na tjelesno zdravlje mogli bismo ponešto naučiti od jedne od najzdravijih zajednica na ovoj planeti - one havajskih domorodaca. Ova zajednica može poslužiti kao uzor ostalima, a

havajski kahune (iscjelitelji) posjeduju terapijske modele koji izrazito efikasno sređuju neusklađene obiteljske odnose.

Obitelj bismo mogli promatrati kao jednu vrstu arhetipskog sustava koji predstavlja esencijalni dio naše psihološke anatomije. Ona postoji čak i kada članovi naše obitelji više nisu živi. Obitelj živi u našoj psihi i onda kada smo daleko od svoje obitelji ili s njom ne održavamo nikakav kontakt. Likovi oca i majke žive u nama i predstavljaju temelj svim drugim odnosima u koje stupamo, oni su izvor unutarnje podrške, priznanja i zaštite, ali jednako tako i aveti koje nas mogu bjesomučno progoniti i predstavljati prepreku svakom našem cilju. Također, svaka bi obitelj trebala biti utemeljena na zdravoj međusobnoj povezanosti članova obitelji, a kidanje veza dovodi do ovisnosti ili opterećenosti. Bliskost oslobađa, a udaljenost veže jer je nemoguće ne biti u odnosu s članovima obitelji. Odnosi neminovno postoje, u fizičkom te u psihološkom smislu, u svojoj konkretnoj ostvarenosti te kroz unutarnji dijalog i mehanizam projekcije.

Sređivanje obiteljskih odnosa dugotrajan je proces i tek se u najnovije vrijeme otkrivaju istinski kvalitetna sredstva kojima je moguće u relativno kratko vrijeme napraviti kompletno reprogramiranje obiteljske konstelacije. Rad njemačkog psihijatra Berta Hellingera u kombinaciji s učenjima Huna dobio je izuzetno plodan spoj u sustavu pod imenom "Soulwork" Martyna Carruthersa, kanadskog terapeuta. Rad s obiteljskim mapama u kojima se članovi obitelji postupno premještaju iz početne konstelacije u njihove idealne pozicije predstavlja jedan od najzrelijih i najefikasnijih psihoterapijskih i iscjeliteljskih sustava današnjice. Riječ je o procesu koji je izrazito delikatan jer direktno i duboko zahvaća ljudske emocije, a to je područje koje bi većina ljudi jednostavno željela zaobići. Suočiti se s bolnim emocijama kojima je uzrok u osjećaju krivnje ili nevoljenosti od članova najuže obitelji nije uvijek lako, ali bez "ljute trave na ljutu ranu" do iscjeljenja teško dolazi. Mnogi iscjelitelji željeli bi biti u stanju kirurški "odstraniti" bolest, ali izgleda da to nije moguće bez suočavanja s emocionalnim traumama, negativnim sustavima vjerovanja te nezdravim oblicima vezanosti s članovima obitelji. Većina bolesti odražava naše odnose i nastaje u obitelji. Simptomi mnogih bolesti automatski se povlače kad se obavi rad na sređivanju naših odnosa. Stoga je "odstranjivanje" bolesti praktično nemoguće bez našeg sudjelovanja u terapijskom procesu. Zato havajski kahune i tvrde da je daleko važnije učiti od vlastite bolesti nego je iscijeliti.

Kreativna realnost

Slijedeća dimenzija realnosti obično se ne smatra realnošću. Naime, većina ljudi prihvaća postojanje materijalne realnosti i njenih zakonitosti i takve osobe sebe smatraju realnima, prizemljenima i trezvenima. To što će svojom isključivom orijentacijom na materijalnu realnost možda upropastiti život sebi i bliskim osobama ne doživljavaju tragično - život je takav, opstaju

jaki i realni, a osim zemaljske realnosti sve su ostalo "gluposti" i "djetinjarije" koje ne mogu izbaciti iz takta jednu "razumnu" osobu. Nešto manji broj ljudi svjestan je realnosti odnosa i znade da je ljubav koja se ostvaruje kroz odnose bitan aspekt ljudskog života jer vodi prema sreći, a da velika količina patnje dolazi upravo od nedostatka ljubavi. Stoga takve osobe poštuju odnose i nastoje ih održavati skladnima. No, ponekad u tome i pretjeruju, jer naravno da nije sve u novcu, ali nije sve niti u odnosima (ili s druge strane, kako je to rekao lik iz filma Kako je propao rokenrol - "nije sve u ljubavi, ima nešto i u lovi").

Ja bih rekao da nije sve u novcu (iako ga treba imati), niti je sve u ljubavi (iako je bez nje teško živjeti) - ima ponešto i u umjetnosti. I ne samo umjetnosti, već i u svim drugim oblicima kreativne djelatnosti. Da nije tako, ne bismo provodili toliko vremena slušajući glazbu, bilo bi nam apsolutno svejedno kakvu odjeću nosimo, ne bi bilo potrebe za knjigama i ne bismo svaku drugu večer obilazili videoteke nastojeći utažiti svoju glad za mitom i bajkom.

Sušтина je kreativnosti u potrebi za komunikacijom. Sva je umjetnost sredstvo komunikacije, ali zašto umjetnika ne zanimaju priče o tome čiji je koji kafić ili tko je najbogatija osoba u kvartu, zašto ga ne zanima "normalna" međuljudska komunikacija o tome čija se zaova zamjerila svekrvi, tko je čiji ljubavnik, kakvo je vrijeme i tko ima vlast nad tajnim službama, odnosno zašto mu nije dovoljna intimna komunikacija između bliskih osoba kojom jedna drugoj izražava ljubav, možda i na najdelikatniji način? Kreativna osoba, naime, izražava sebe, ali ne bilo koji dio sebe. Ona ima potrebu izraziti kreativni potencijal vlastite Duše ili Jastva. Ona s ljudima želi ostvariti takav oblik komunikacije pri kojem jedna Duša komunicira s drugom Dušom na nivou Duše. No, koji je to dio ljudskog bića koji nazivamo Dušom, odnosno Jastvom?

Duša je nosioc našeg istinskog identiteta, ona je ono što mi jesmo, neovisno o fizičkom tijelu ili ličnosti. Duša je izvor integriteta, ona omogućuje povezivanje s drugim ljudima, životom, svemirom i Bogom. Povezanost s Dušom omogućuje ostvarenje smislenog života, vrednovanje vlastitih iskustava, postupaka i odnosa. Osoba koja ima stabilan kontakt s vlastitom Dušom u stanju je utjecati na svoja unutarnja stanja - ona vrlo brzo izlazi iz negativnog raspoloženja te je u stanju suočiti se s problemom koji ima i brzo ga riješiti. Duša je također izvorno bezimena, bespolna, bezoblična i prazna. Stoga je ona izvor kreativnosti jer omogućuje neopterećeno djelovanje, nevezano za ishod. Duševna je realnost čarobnjačka, simbolička i sinkronicistička, što je posljedica njene neovisnosti o materiji, vremenu i prostoru. Duša se manifestira kroz oblik, ali ona nije taj oblik. Svi oblici koje Duša koristi jesu sredstva komunikacije. Tako je i čovjek sredstvo komunikacije i zato neki spiritualno orijentirani ljudi odabiru upravo vlastiti život kao svoju umjetničku kreaciju.

Osoba koja svjesno koristi potencijal vlastite Duše postaje, htjela ona to ili ne, nešto više od

čovjeka. Ona je kreator vlastitog života, ona preuzima odgovornost i djeluje iz sebe, svjesna da je rođena kako bi sebe kreativno ostvarila. Ona s vremenom postaje svjesna i svog unutarnjeg genija i ako se odluči djelovati iz tog aspekta svoje Duše, ona postaje nalik Bogu. Ona otkriva izvor unutarnje moći i može postati izrazito utjecajna. Ona se pretvara u individualistu (devetu simfoniju nije napisala grupa građana, već kreativna individua), ne ovisi više toliko o društvu, politici, religiji ili odnosima s bliskim osobama. Naime, prema humanističkom psihologu Abrahamu Maslowu, najzdraviji pojedinci nisu društvu dobro prilagođene osobe. Upravo suprotno, najzdravije osobe žive izvan kriterija dobre prilagođenosti. S obzirom da je suvremeno društvo uglavnom bolesno, dobra prilagođenost takvom društvu ne može biti znakom zdravlja. Duševno zdrave osobe u stanju su prilagoditi sebe društvu ukoliko je to potrebno, ali su isto tako u stanju djelovati potpuno neovisno. I upravo su zato veoma često trn u oku nazadnim pojedincima i okoštanim društvenim strukturama.

Svi veliki kulturološki pokreti koji su željeli čovjeka postaviti u centar, od humanizma i renesanse pa sve do velikog preporoda okultizma i magije krajem 19. stoljeća, nastojali su ponovno oživjeti interes ljudi za same sebe i svoje kreativne mogućnosti. Institucionalizirano kršćanstvo je predstavljalo drugu krajnost, ono je stoljećima sebi uzimalo ulogu progonitelja ljudske kreativnosti jer je za vlastitu metu postavljalo umjetnike, znanstvenike i magičare, sotonizirajući njihove djelatnosti te ih fizički uništavajući. Tako je dugo vremena kreativan rad bio prilično opasna aktivnost, ponekad čak i smrtonosna. Međutim, iako kreativne osobe često izražavaju i manje atraktivne aspekte vlastite duše pa njihov rad ponekad nalikuje više na psihoterapiju negoli na ideal čistoće, one ne mogu zatomiti svoju potrebu za stvaranjem i ponekad će se razboliti ukoliko je njihova kreativnost sputana, bilo unutarnjim ili izvanjskim razlozima. Zato je u terapijske sustave neophodno uvrstiti i metode koje omogućuju rastvaranje kreativnih blokada, ostvarenje osobnih ciljeva te, konačno, i kreativnu samorealizaciju.

Spiritualna realnost

Neki ljudski problemi imaju svoje uzroke u nepoznavanju, nepoštivanju ili nepovezanosti sa spiritualnom realnošću. Koji su to problemi? Dovoljno je samo prisjetiti se oglasa u novinama u kojima se reklamiraju razni alternativni likovi, garantirajući, između ostalog, čuveno "skidanje uroka". Neki ljudi svakako imaju i takve probleme i oni se mogu manifestirati na svim razinama realnosti - osoba nije u stanju povezati se s duhovnom realnošću, ne može ostvariti svoje ciljeve ili biti kreativna, nije u mogućnosti ostvariti skladnu emotivnu vezu ili održavati obiteljske odnose dobrima te ima materijalne probleme. Jednom riječju, osoba nema sreće, ali alternativac nudi povrat sreće za stotinu maraka. I ponekad uspijeva. Pa kako je to moguće povratiti nekome "dobru sreću", zdravlje ili skladan emotivni život služeći se takozvanim "spiritualnim sredstvima"?

Duhovna realnost korak je dalje od duševne. I jedna i druga su nematerijalne i često se isprepliću, ali ipak postoji razlika. Duševna realnost u svojoj je suštini ono što bismo mogli nazvati "čovjekovom izvornom prirodom" ili njegovim "istinskim bićem". Duša je individualna tvorevina, povezana sa svijetom oko sebe, ali kod iskustva Duše još se uvijek pojavljuje neka vrst centra, osjećaj Jastva centriranog u nama samima. Duh, s druge strane, predstavlja sveukupnu realnost, Boga u manifestiranom i nemanifestiranom stanju. Duh je "sve što postoji", nije ga moguće omeđiti, on je suština cjelokupne Kreacije. Dok je Dušu još uvijek moguće spoznati putem procesa -emotivnih, mentalnih ili osjetilnih, iskustvo duhovne realnosti jest samo ono u kojem nema procesa između subjekta percepcije i objekta percepcije. Iskustvo duhovne realnosti, poznatije pod popularnijim imenom "prosvjetljenje", karakterizira direktan doživljaj, stanje jedinstva između objekta i subjekta. Naš um nije u mogućnosti interpretirati iskustvo u kojem nema procesa jer um pripada dualnoj realnosti, a duhovni doživljaj svijetu jedinstva ili apsolutnoj realnosti. Stoga um smatra da tamo gdje nema procesa nema ni iskustva. Zato je teško govoriti o duhovnom iskustvu jer ga riječi ne mogu opisati, a prema taoizmu "duh nitko nikada nije niti vidio". Što je onda duhovna realnost i kako je moguće prepoznati osobu koja je doživjela duhovno iskustvo?

Premda je o duhu gotovo nemoguće govoriti, mistici su oduvijek nastojali prenijeti svoja iskustva drugim ljudima pa su se koristili najrazličitijim sredstvima - od šutnje, do paradoksa ili metafore. Pri tom su se mnogi od njih osjećali prilično glupo jer direktno iskustvo nije proces pa se o njemu nema ništa posebno reći. Sva iskustva kojima se duhovna realnost percipira putem procesa nisu duhovna iskustva, već jednostavno predrasude - stoga su mistici izbjegavali previše opisivati samo iskustvo, kako drugim tragateljima ne bi učinili medvjedu uslugu stvaranjem predrasuda. S obzirom da je samo direktan doživljaj legitimni duhovni doživljaj, tako je moguće opisivati samo posljedice duhovnog iskustva. Evo koje posljedice ostavlja prihvaćanje i povezanost s duhovnom realnošću:

-nevinost (nepostojanje krivnje),

-jednost (nepostojanje sumnje),

-jednostavnost (nepostojanje neuroze),

-spontanost (nepostojanje inhibicija),

- sveopće dobro (nepostojanje zla),
- milosrđe i suosjećanje (nepostojanje egoizma),
- univerzalna ljubav (nepostojanje otuđenja),
- hrabra ljubav (nepostojanje straha),
- sveznanje (nepostojanje gluposti),
- predanost i prepuštanje (nepostojanje otpora),
- istinitost i iskrenost (nepostojanje laži),
- fleksibilnost i tolerancija (nepostojanje rigidnosti),
- snaga i čvrstina (nepostojanje slabosti),
- mir (nepostojanje konflikata),
- kreativnost (nepostojanje ropstva),
- sloboda (nepostojanje patnje).

Što je to što može onečistiti naš duh? To je, s jedne strane, duhovno neznanje, neprosvjetljenost, zaborav i potonuće u iluziju. Međutim, vidjeli smo da je duhovno znanje moguće steći neposrednim, direktnim iskustvom Istine. S druge strane tu je povezanost s naličjem Kreacije, odnosno nečime što obično zovemo svijetom zla ili nižim astralnim svijetom. Umjesto s duhovnim svijetom, mnogi su ljudi čvrsto povezani sa svijetom zla, premda toga uopće nisu svjesni. Takva se povezanost obično javlja kao reakcija na snažno traumatsko iskustvo tijekom kojeg osoba zaključuje da Boga nema, jer da ga ima, ne bi dozvolio da joj se dogodi tako neugodno iskustvo. Osobe koje su nekada pretrpjele fizičko ili seksualno zlostavljanje obično nemaju pretjerano pozitivnu sliku svijeta. A u takvim situacijama na unutarnju scenu stupaju suptilni entiteti kojima se nije teško prikazati kao zaštitnicima. U posttraumatskom stanju osoba je sklona povezati se i s "crnim vragom" samo da se bolje osjeća. I to je upravo ono što se i događa - dolazi do suptilne unutarnje "trgovine dušom", do procesa koji je odavno poznat i jako dobro opisan u čuvenom Goetheovom Faustu.

Povezanost s astralnim svjetovima koje karakterizira otpor prema Kreaciji u stvari je povezanost s negativnim, destruktivnim aspektima kolektivnog nesvjesnog. Naime, kao što postoje najrazličitiji pozitivni arhetipovi kolektivnog nesvjesnog, postoje i oni negativni, ali se o njima nešto manje zna jer je znanje o zlu jedan od tri najveća svjetska tabua (ostala dva su seks i znanje o smrti). Neke duhovne škole govore da je sav negativitet iluzija, kao što je i patnja iluzija, ali osobi koja pati patnja nije nimalo iluzorna. Jednako tako osoba nad kojom je izvršen zločin ne doživljava zlo kao iluzorno. Ono je za nju toga trena realnost i u njenom se svjetonazoru stvara prostor za koncept zla. Međutim, fiksiranost na zlo dovodi do povezivanja sa zlom. Zato se zla najviše boje ljudi koji su s njime, u stvari, na suptilan način povezani.

Osobe povezane s nižim astralnim svijetom postaju magnetom za negativitet. One vrlo lako privlače sebi zlo i velike su šanse da će postati metom neke bolesne individue koja nema pametnijeg posla pa se bavi "bacanjem uroka". Naime, ukoliko duhovni svijet doživljavamo kao more suptilne energije u koju je uronjen sav pojavni svijet, tada treba znati da je takva energija po svojoj prirodi neutralna. Moguće ju je koristiti u konstruktivne svrhe, ali jednako tako i u destruktivne. "Nanijeti nekome zlo" nije nužno moguće samo fizički - moguće je nekoga povrijediti i energetski, negativnim mislima i emocijama. No, upravo je suptilna prisutnost zla u nama ta koja privlači zlo i rijetko se događa da je žrtva zla nevina. Zlo u nama privlači zlo izvan nas. A naše su duše odavno povezane sa svijetom zla i svojim konceptom "grešnosti Duše" na određen je način kršćanska crkva svjesna ove činjenice. Naime, još od pradavnih vremena svojeg nastanka, koji je za Dušu uglavnom traumatičan, Duša se okreće nižem astralnom svijetu u kojem traži utjehu, kojim opravdava svoj bunt i udaljavanje od Boga, kojeg doživljava kao vlastitog mučitelja. Stoga bi terapijski tretmani namijenjeni duhovnom ozdravljenju morali omogućiti klijentu da, pored duhovnog doživljaja, iz sebe iščisti i najsuptilnije ostatke vezanosti za "svjetove zla".

ULOGA TERAPEUTA

Evo i nekoliko riječi o redefiniranoj ulozi terapeuta. Do današnjih dana terapeut je isuviše često sebi prisvajao ulogu koja mu ne pripada, odnosno izbjegavao je činiti ono što njegova uloga uistinu jest. Terapeut nije moćnik pred kojim klijenti drhte. Terapeut nije niti jadnik koji ni za što drugo nije sposoban pa se bavi ljudskim problemima. Terapeut također nije Bog koji dijeli savjete, na sebe preuzima klijentove probleme ili čarobnim štapićem čini da klijentovi problemi nestanu. Terapeut bi trebao biti netko tko je sposoban klijenta dovesti do svijesti o strukturi problema i njegovom uzroku, navesti klijenta da preuzme odgovornost za vlastiti problem i poduzme konkretne korake da ga riješi. Naime, terapijske intervencije ne mogu zamijeniti konkretnu aktivnost koju vrši klijent sam. Terapeut ne može za svog klijenta učiniti ništa više od dobre pripreme za konkretne aktivnosti i poteze pomoću kojih će klijent samostalno riješiti svoj problem ili ostvariti svoje ciljeve.

Zato terapeut omogućuje klijentu da otkrije sebe, da shvati što je to što želi i da pronađe načine da ostvari svoje ciljeve. Terapeut prati klijenta i na taj ga način vodi, a u potpunosti izbjegava bilo kakvo kritiziranje ili prosuđivanje, odnosno savjetovanje ili odlučivanje umjesto klijenta. Stoga bi terapijski rad trebao u najaktivnijem mogućem smislu uključiti klijenta koji aktivno sudjeluje u procesu iscjeljenja. Klijenta bi također trebalo obučavati da samostalno koristi intervencijska sredstva, odnosno da razvija vještine koje može naučiti na tretmanima ili tečajevima do stupnja potpune samostalnosti i neovisnosti o bilo kakvom vanjskom utjecaju - prvo do stupnja operativnog znanja te kasnije i do kreativne primjene naučenog. Koliko je god to moguće treba izbjegavati guruističke odnose, jer ako se u bilo kojem smislu stvori ovisnost, nekreativnost ili neodgovornost kod klijenata, onda tu više nije riječ o spiritualnosti ili samoostvarenju, već o manipulaciji ili nekoj vrsti kupoprodaje (biznisu).

MOGUĆNOSTI STVARANJA INTEGRALNOG TERAPIJSKOG SUSTAVA

Iz navedenih primjera vidljivo je da je tehnologija osobnog razvoja još uvijek u svojim povojima. Na način razumljiv i prihvatljiv današnjem čovjeku tek se otkrivaju drevna znanja. Ta su znanja navodno u nekim davnim vremenima bila cjelovita, ali su se ulaskom naše planete u ciklus neravnoteže prvo rascjepkala, a zatim zagubila. Kako planeta Zemlja još uvijek nije izašla iz ciklusa neravnoteže, tako danas teško možemo govoriti o postojanju integralnog, cjelovitog znanja ili terapijske škole. Zato su gotovo sve tehnike i sustavi koji su nastali u novije doba bili podložni dopunama i promjenama. Govorilo se o njima kao cjelovitima, ali bi kvalitetni praktikanti zdravog razuma s vremenom uvidjeli njihova ograničenja te potražili znanje i na drugim izvorima, dok bi pravovjerni ostali zadržali tvrditi da ništa savršenije ne može postojati.

Međutim, danas se pojavljuju terapeuti i terapijski sustavi kod kojih je vidljiva svijest o četiri nivoa realnosti i koji prihvaćaju redefiniranu ulogu terapeuta. Takvi bi sustavi mogli poslužiti kao temelj integralnoj terapijskoj školi. Vrijeme koje je pred nama sasvim će sigurno biti obilježeno daljnjim otkrivanjem znanja koje je čovječanstvo posjedovalo u nekim davnim vremenima, čime se polako priprema teren za kreiranje integralnog sustava u koji bi mogla biti uključena terapijska tehnologija koja će tretirati čovjeka kroz sve njegove aspekte i razine. Pred nama je uzbudljivo doba u kojem će čovječanstvo stvarati temelje za ostvarenje vrhunskih ljudskih ciljeva, a ne samo za vladavinu bogate manjine nad neukom većinom. Konačni cilj osobnog razvoja jest otkrivanje i ostvarenje svrhe vlastitog postojanja, a univerzalna svrha ljudskog postojanja jest kreativno samoostvarenje. Terapijski sustavi koji se upravo razvijaju stvaraju mogućnost da kreativna ostvarenost i osobni razvoj više ne budu privilegija manjeg broja izabranih, već da postupno postanu dio svakodnevice većini ljudi.

Svjedoci smo rađanja nove civilizacije čija bi osnovna karakteristika trebala biti razvijena svijest o potrebi preuzimanja odgovornosti za vlastiti život i spremnost na kontinuiran razvoj osobnih potencijala. Nadilaženjem tradicionalnog poimanja međuljudskih odnosa, krutosti akademskog pristupa ljudskom tijelu i duši te odbacivanjem granica koje duhovnom iskustvu nameće većina religijskih organizacija, suvremena psihospiritualna znanost polako stvara temelj za globalni preporod koji bi ljude trebao vratiti prirodi i povezati ih s njima samima - njihovim istinskim osjećajima i dubokim osobnim ciljevima.

@Tomislav Budak, svibanj 2001, <http://www.tomislavbudak.com/>

Ovdje može biti Vaša reklama